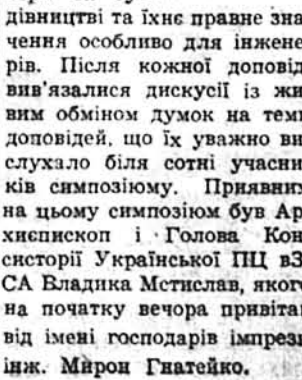

СВОБОДА **SVOBODA**
 Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
 Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
 Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00. For U.S.A. members monthly \$3.00.
 Статті підписані їх авторами, не несуть відповідальності за зміст, станюючи редакції.
 P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Єдність в народі

У своїй першій промові, як новообраний 5 листопада 1968 р. 37-й президент 3-дніх Стейтс Річард Ніксон згадав про пропагандистський плакат однієї дівчини, що його він запам'ятав з передвиборчої кампанії: „З'єднай нас!“ — „Бринь ас тугедер“. Опозиційна супроти Президента преса й неохочі діячі також із ліберального крила Республіканської партії закидали йому перед листопадними щорічними виборами — і закидають — що він нечестливо потребує завести згоду в американському суспільстві, яку порушили суперечності в справі В'єтнамської війни. Вони особливо критикують виступи віце-президента Спіро Егню, який ніби своєю гострою характеристикою радше загрозлив, як злагідного внутрішньоамериканські відносини. Проблема згоди в суспільстві затронував на пресовій конференції президента Ніксона в минулий четвер 10 грудня ц. р. один журналіст. На це Ніксон відповів: „Це, очевидно, проблема, але хочу підкреслити, що поділи в цій країні ніколи не минуться, тут завжди буде щільна між генераціями і завжди будуть розбіжності між расами та віровизнаннями. Проблема в тому, щоб послабити ці розбіжності, щоб розгорнути діалог... Я стурбований відносинами з молоддю. Сподіваюся, що коли... закінчимо В'єтнамську війну, то це допоможе у відношенні до молоді...“ І Ніксон висловив бажання, щоб „розуміння“ для злагіднювання розбіжностей мали також газетні коментатори.

У цій відповіді Річарда Ніксона криється давня істина: ні в одному великому народі не може бути повної єдності думок і повної згоди, як ставиться до актуальних справ. Теоретично „Ідеальна єдність“ в народі й державі існує тільки при авторитарних режимах, як це було за нацизму в Німеччині, фашизму в Італії чи с тепер під комуністичним режимом в СРСР та його сателітах. Але це власне єдність в „лапках“: одна партія, зуніфікована преса та відсутність будь-якої, навіть найскромнішої зовнішньої опозиції це насправді цвинтарна тиша, в якій існують два табори: керівна партійно-державна упривілейована верства і народ, якому закрито рота.

При демократичному устрої, який легалізує існування різних політичних партій з різними соціально-політичними програмами, різноманітні погляди та існування опозиції вважається не за зло, а за основу свободи народу, свободи думки, слова і діла. Очевидно, свобода слова не означає, що будь-який глядач у затемненій залі театру має право крикнути „горить!“ і свобода дії не дозволяє проводитися всупереч зобов'язуючим законам. Так само існування різних партій не ємсь доводити до партійницької гризні. Величезна різниця, яка існує між свободою і анархією, відомідає різницю між колінопримиканням, безкритичним сервілізмом і заціпенінням „принципової“ опозиції нервово. На цю власне загрозливу рису деяких пресових і радіо-телевізійних коментаторів наткнувся Річард Ніксон, кажучи про розуміння шляхів, які ведуть до злагіднення існуючих в суспільстві ферментів та до сприяння „діалогові“ на всі актуальні проблеми.

Існують справи, у яких весь народ, все суспільство об'єднане. Це справи принципової ідеології. Такими справами в Америці є Конституція і її Додатки, особливо перших 10 Додатків, що становлять „Закон про Права“. Такою справою є господарство, яке спирається на приватні ініціативи і приватному суперництві. Навіть чорні і білі американці, які виступають проти „сепаратизму“ і демонструють у судових залах піднесеним вгору п'єстуками, напевно не хотіли б скасування громадянських свобод і введення державної контролю над економікою країни за комуністичним зразком, крім, може, „твердого ядра“ комуністів, які у своїй найостанній мріють про прихід до влади після заведення в Америці „марксо-ленінізму“.

Єдність в українській громаді в діаспорі не полягає в тому, щоб всі мали єдиний погляд на всі справи, а в тому, щоб усі, визнаючи принципи ідеал, зформульований у 4-му Універсалі, знали міру культурних парламентарних народів у вирішенні всіх спірних справ. Для такої єдності в суспільстві потрібна громадсько-політична зрілість: не накидати іншому своєї думки, а переконувати, дискутувати, визнавати принципи більшості й льоальної опозиційної меншості. Потрібна єдність, на протимосковськом і протикомуністичному фронті. І така єдність насправді в українській громаді існує.

У ВАРШАВІ ПІДПИСАНО ДОГОВІР

Мюнхен, — 7-го грудня, в палаці Радзівілья у Варшаві міністри Німецької Федеративної Республіки і члени уряду комуністичної Польщі підписали договір, що має встановити дипломатичні зв'язки між обома країнами. Ці зв'язки були перервані дуже давно, 1 вересня 1939 року, коли Гітлер послав проти Польщі своє військо і, що не закінчивши світової війни, почав колонізувати польські землі та винищував людиність Польщі. (Від 22 червня 1941 р. німецький „фюрер“ почав творити „колонізаційний простір“ для Німеччини також на Україні).

1945 р. широкі плани Гітлера скінчилися катастрофою. Уряди держав-переможців вирішили, що за політику Гітлера несе відповідальність не тільки він та його диктаторська партія, а й німецька нація.

Західні сусіди — противники Німеччини в другій світовій війні — не вимагали від німців відшкодування території. Уряди Америки і Великобританії вже тоді подекуди відчували, що після війни матимуть клопіт з своїм мимовільним союзником — Сталіним. Тому не було в інтересі західних великих держав „ліквідувати“ Німеччину, як пропонував у Вашингтоні міністер Моргентау.

На сході Москва почала здійснювати давній план царського уряду, про який колись писав Карл Маркс: поширити кордони Російської імперії по лінії, що веде від Штеттіну в гирлі Одри до Адріатичного моря. Для цього в Москві вирішено „совєтизувати“ ті країни, що наприкінці другої світової війни були окуповані російським військом, і перетворити їх на „сателіти“ (згубуша — „полпентачів“) Кремлю.

Найтяжче було здійснити цей план у відношенні до Польщі. Аджеж від кінця XVIII віку і до 1939 р. Польща мала п'ять збройних конфліктів з загрозливою Росією. 15.000 польських старшин, закатованих у Катині після 1939 року, живуть в пам'яті польського народу.

Однак Москві вдалося після другої світової війни перетворити „людову Польщу“ на свого сателіта. З воли Москви владу над поляками доручено комуністичній партії, яка у вільних виборах ніколи не могла б здобути вплив у країні. „Людова Польща“ стала на деякий час також російською провінцією, як совєтська Україна, Литва або Грузія на Кавказі.

Польські патріоти (цей патріотизм часто у них переступає розумні межі і стає завоїнницьким націоналізмом) не могли забути втрачені території білоруських і українських на користь Росії після 1939 р. Як нагороду за втрачені не свої землі на Сході поляки одержали четвертину території Німеччини в її границях з 1937 року. Німецьку людиність із цих територій з містами Вроцлав (Бреслав), Щецін (Штеттін) на схід від рік

Купуйте в підприємстві, які оголошують в „Свободі“!

К. Брунський

ЦІННА СТУДІЯ МОВ ЕТНІЧНИХ ГРУП

Не раз учні українського походження в Америці стають перед запитом інших школярів чи вчителів: якою мовою, крім англійської, вони володіють, або якою мовою говорять їхні батьки? Коли вони відповідають, що розмовляють українською мовою, то часто мусять давати пояснення, бо немало американців вважають нашу мову за діалект російської.

Дуже допоміжним в таких випадках може послужити українська книжка професора Сіша університету, Шуги Фішмана п.н. „Ленгайдж логіст і ді Юнайтед Стейтс“. Рік чи два тому в „Свободі“ була загадка про цю книжку, опубліковану ще в 1966 році. Шойно тепер записавшись з нею, думаю, що варто це раз звернути на неї увагу.

Це серйозна, на 478 сторінок дослідка студія, яку проф. Фішман провів з поміччю десяти співпрацівників. Головним об'єктом дослідження було те, як зберігаються мови етнічних груп у ЗСА. Праця проф. Фішмана була спонсорована Дослідною Мовною Секцією при Департаменті Освіти ЗСА.

Далі нас, українців, ця праця цікавить тим, що її автор трактує українську мову нарівні з найбільшими етнічними мовами в ЗСА. У вступі розділу під назвою „Українці намагаються зберегти свою мову в ЗСА“ (сторінки 318-357) подано широкий та правдивий огляд, як український народ зберігав свою мову під московською, польською та іншими зайчанинами. Далі говориться про українську еміграцію до ЗСА, про її соціальний склад та початки церковного і громадського життя. Ще далі — про наплив після закінчення другої світової війни української політичної еміграції, яка змінила українську етнічну групу значним відсотком освічених людей та інтелектуалів. Як наслідок цього зросло й змінило суспільно-громадське та церковне життя, постали молоді етнічні організації, які ставлять собі за одну зі своїх головних цілей зберегти українську мову.

В книжці наведено дані про парохії української католицької і православної Церков, число яких за роки 1950-59 показує великий зріст. Цікаві порівняльні таблиці соціального складу української еміграції за роки 1899-1910 і українських політичних втікачів у Німеччині в 1948 р.

Цифри про стан першої української еміграції взято з джерел іміграційного уряду і з публікації Василя Мудрого, Серед першої еміграції поза кількома священниками інтелігенції майже не було. На 128,460 емігрантів 97,86% були хлібороби. Соціальний склад другої еміграції значно змінився: хліборобів аж тільки 42,56%. Цензус, переведений у 1940 р., показав, що тільки 83,000 українців подали українську мову як рідну, а за цензусом, переведений у 1960 р., ця цифра збільшилася до 252,974

Переконливо представив автор аналіз відчуження першої генерації. Він слушно пригадує, що конфлікт поміж старою і молодією генерацією знайшли в історії, а в випадку української політичної еміграції цей конфлікт посилюється ще й тим, що батьки часто без уміня переконати накидають синам й любов до звичаїв та традицій їх чужих, бо вироїли вони вже поза Україною. Тому, пише автор, велика частка того покоління якось „тримається“ свого, поки жив разом з батьками, а потім

ді-Філадельфія, Осип, бувши ще гімназистом, належав до Маріїної Дружини в Бережанах і залюбки служив при вівтарі.

Живучи постійно в Бережанах, Осип добре пізнав окупаційну польську владу, всі кривди, яких зазнавав український народ, соціальні й політичні несправедливості, експлуатацію, терор, кримінали і тортури над провідним елементом громадського й політичного життя. Все це в душі Осипа загоєвало бажання відплати.

Може найбільш рідкісним фактором у формуванні характеру і світогляду Осипа була приналежність його до молодих літ до Юнацтва ОУН.

Збагнувши, що тільки така організована формація, як ОУН, є найкращим форумом для служіння українській визвольній справі, склав він приречення ОУН і поринав у вир революційної боротьби.

З початком „другої світової війни“ Осип, перебуваючи на керівних постах Юнацтва ОУН, виявив незвичайні здібності зацікавлювати широкі кола сільської молоді ідеями Організації. У великій мірі сприяли в цьому йому широкі зв'язки з шкільними товаришами. Здається, не було села на Бережанщині, що його не відвідав би Осип. Не було юнака, який не чув би його запального слова. Не було людини, який не було б відоме прізвисько — Осип Дяків.

Закінчивши гімназію з відзначенням, почав Осип студії філософії у Львові, але вже 20-го вересня 1940 р. більшовицького арештували і вивезли спочатку до тернопільської тюрми, а потім до Бердичева.

Про період ув'язнення Осипа Горногого, про зв'язки з методами допитів в НКВД і про власні переживання описує його батько Василь Дяків у книжці „Діла і Чини“.

З інвазією гітлерівської Німеччини на Совєтський Союз Осип щасливо вийшов з підпаленої більшовицької тюрми в Бердичеві і, хоч

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ПОСВЯЧЕННЯ ЦВИНТАРЯ СВ. ДУХА

У „Свободі“ з 24-го листопада ц.р. поміщено звіт про панахиду з урочистого благословення площі під Український Цвинтар св. Духа Стеймфордської Діцезії, в якому пропущено участь цілого роя суміщів і сумівок Осередуку СУМА з Нью Йорку на чолі з булавним Василем Лавром.

Не виходячи в те, чи це є наслідок тенденційності дописувача (шкода, що дописувач не подає своїх прізвищ), чи просто перекочення, але не можу погодитися з тим, що саме тепер, коли в українському суспільстві прийнято популярне гасло „Лицем до молоді“, чомусь так часто молоді переочується або зовсім недобачується. Якщо мова про цей випадок, то годі було не бачити суміської молоді на тих урочистостях, яка зі своїм прапором очолювала колону в поході на площу.

Корнелі Василік,
голова Осередуку
СУМА в Нью Йорку

„НЕЧИСТА СИЛА“ З МОЛДАВИ

Вже декілька разів читачі ляляли „Свободу“ за всякого калібру „чортків“, які доводили часті й обидливі. Ще півбідні з малими чортинятами ірландців-католиків, які старіються приспівувати асиміляцію інших етнічних груп.

Прикро вражає твердження автора на ст. 343 щодо української і лютеранської Церков. Розглядаючи різні асиміляційні чинники та спроби спротиву асиміляції, він пише: „Запалюваність цієї справи може бути коротко сформульована так: найсильніша і найвизначальніша етнічна організація — Церква, найменше зацікавлена збереження етнічної спадщини її засновників“.

В іншому місці проф. Фішман пише, що це стосується до всіх релігій за винятком жидівської, яка „традиційно є національною ідеологією“ (ст. 342). Однак, автор призначає великі заслуги Українській Католицькій Церкві в боротьбі проти денационалізації в Західній Україні за панування Австрії.

Нам тяжко погодитися з наведеною автором Гансеновою теорією „третьої генерації“, згідно з якою син старих має забути, а внук хоче запам'ятати. Нам здається, що внук не має що запам'ятати, коли батько забув.

Переконливо представив автор аналіз відчуження першої генерації. Він слушно пригадує, що конфлікт поміж старою і молодією генерацією знайшли в історії, а в випадку української політичної еміграції цей конфлікт посилюється ще й тим, що батьки часто без уміня переконати накидають синам й любов до звичаїв та традицій їх чужих, бо вироїли вони вже поза Україною. Тому, пише автор, велика частка того покоління якось „тримається“ свого, поки жив разом з батьками, а потім

ді-Філадельфія, Осип, бувши ще гімназистом, належав до Маріїної Дружини в Бережанах і залюбки служив при вівтарі.

Живучи постійно в Бережанах, Осип добре пізнав окупаційну польську владу, всі кривди, яких зазнавав український народ, соціальні й політичні несправедливості, експлуатацію, терор, кримінали і тортури над провідним елементом громадського й політичного життя. Все це в душі Осипа загоєвало бажання відплати.

Може найбільш рідкісним фактором у формуванні характеру і світогляду Осипа була приналежність його до молодих літ до Юнацтва ОУН.

Збагнувши, що тільки така організована формація, як ОУН, є найкращим форумом для служіння українській визвольній справі, склав він приречення ОУН і поринав у вир революційної боротьби.

З початком „другої світової війни“ Осип, перебуваючи на керівних постах Юнацтва ОУН, виявив незвичайні здібності зацікавлювати широкі кола сільської молоді ідеями Організації. У великій мірі сприяли в цьому йому широкі зв'язки з шкільними товаришами. Здається, не було села на Бережанщині, що його не відвідав би Осип. Не було юнака, який не чув би його запального слова. Не було людини, який не було б відоме прізвисько — Осип Дяків.

Закінчивши гімназію з відзначенням, почав Осип студії філософії у Львові, але вже 20-го вересня 1940 р. більшовицького арештували і вивезли спочатку до тернопільської тюрми, а потім до Бердичева.

Про період ув'язнення Осипа Горногого, про зв'язки з методами допитів в НКВД і про власні переживання описує його батько Василь Дяків у книжці „Діла і Чини“.

З інвазією гітлерівської Німеччини на Совєтський Союз Осип щасливо вийшов з підпаленої більшовицької тюрми в Бердичеві і, хоч

рогатий і хвостатий чортівсько.

У редакційній новинці п. наг. „Вийшов перший том молдавської енциклопедії“ (1970) подано на „Свободу“ початку так: „У Молдавській автономній ССР, що перебуває формально в зв'язку з Українською ССР, виїждо в друку перший том „Енциклопедії Совєтської Молдавії“ в Кишиневі“.

Молдавська ССР Республіка, утворена законом Верховного Совєту СРСР 2-го серпня 1940 р. після прилучення Басарабії — є складовою республікою Совєтського Союзу і не має ніякого, навіть формального зв'язку з УССР. Створення МССР мало на меті розбиття цілості румунської етнічної території й румунського народу та його русифікацію, — а ще більше, цілковиту русифікацію українців, що становлять коло 15% населення цієї республіки — понад п'ять мільйонів.

Молдавська Автономна ССР в складі Укр. ССР існувала в 1924-40 рр., себто понад 30 років тому.

Зенон Стефанів
Ньюарк

ПРО УКРАЇНСЬКУ СТУДІЮ

Зима надходить, але не вільно нам засипати.

Як сповідала „Свобода“, при багатьох колекціях та університетських відкритих або мають бути відкриті курси українознавства, головне з історії України. Згідно з останнім повідомленням, стейтський коледж у Вовфалло Н.І. розпочне український курс. Такого роду новини радше і вартісні, бо роблять задоволення, що Америка стане не то що П'ємонт, але центром українознавства-так для нашої молоді, як і американської, чого червова Москва не дозволяє на Україні.

Одне лише враження: в стейтській Коннектикаті, де є великі українські громади, в коледжах і університетах нема курсів ані української мови ані історії. А шкода! Во багато української молоді вчиться в тих коледжах, як в Сторре, Вільямсінгтон, Нью Брітен, Нью Гейвей, Гартфорд, Брінджпорт. У деяких є навіть наші українці професори.

Чим це пояснити? Згальноно спостерігається одне, а саме, що національне життя по наших громадах у Коннектикаті замикає. Частими влаштуваннями концерти та політичні зібрання, але національного виховання і духа бракує.

Не кидая болюмо ні на кого, тільки хотіли піддати думку, чи не пора б уже і в Коннектикаті щось більше зробити, крім храмів обидів? А є в нас професіонали і щирі патріоти. Треба відкрити молодішні організації, як СУМА, ОДУМ та Пласт. Пласт, правда, існує, але не всоюди.

Це повинно бути завданням нашого духовенства, вчителів та громадських і політичних організацій.

О. П. Ковальчик
Нью Брітен, Конн.

Лев Кусяка

ПАМ'ЯТІ ОСИПА ДЯКОВА-ГОРНОГОГО

(У 20-ту річницю героїчної смерті)

Минає майже 50 років від дня народження і 20 років від дня героїчної смерті с. п. Осипа Дякова-Горногого, відданого борця-революціонера, члена Проводу ОУН на рідних землях, заступника голови Генерального Секретаріату УГВР, крайового провінціала Львівської округи і сотника-політичного Артема А. Осипенка. О. Гончарука.

Всього 29 років прожива Осип Дяків-Горновий, і можна сказати, що всі свої зрілі роки присвятив він служінню українському народові, українській визвольній справі.

Вже в ранній молодості виявив Осип Дяків неабиякі здібності в шкільній, а

танні роки за Польщі було вже шість учнів у Бережані із села Олеська. Це були Софія Смичло, заможний Кусяк, що тепер живе у Філадельфії, Осип Дяків — стрісний брат О. Горногого, Теклоня — сестра Софії Смичло, Кусяк, Леся Меліш і Лев Кусяка — автор цих рядків. Мешкали ми деякий час разом у домі панства Наваринських на Адамівці, одній із дільниць Бережана.

Дім Наваринських був завжди гостинний для товаришів Осипа та Софії Смичло. Кусяк, не задуваючи вже нас, молодих рідношльняків. Ще доскогдні залишилися у пам'яті деякі прізвища тих товаришів Осипа, що були частими гостями: Степан Голяш, провідний член ОУН, який переїхав на захід з рейдуючими частинами УПА і нині мешкає із своєю дружиною, також колишнього упівкою, в Чикаго, Геня Скаквіч з братом, які обоє згинули в УПА, Ірина Вабуняк, Кутний, Пришляк, Левицький, Бакалець, Бородайко.

Осип для кожного знаходив час на розмову, і тому був всім любий. Не було предмету в школі, в якому не був би він передовим. Чи то в математиці, чи літературі, старовинній історії, навіть у мовах, де ще обов'язково були грека, латина, німецька чи французька. Погрокрем „гоббі“ була філософія. Осип виявляв неабиякі здібності також в ораторському мистецтві. Не було гімназійної імпреси, на якій він не виступив би, як доповідач чи організатор.

Треба підкреслити й його релігійність: шобранку перед наукою в школі і після школи заходив він до церкви. Ще малою дитиною ходив завжди до церкви разом з батьками, які також багато часу присвячували церковному життю.

Батько Осипа — Василь Дяків, ще й сьогодні, виїждючи на еміграцію, не заважаючи на інші обов'язки, віддає речки своїх синів служінню Богові, будучи дияконом на парафії у Френкфор-

ді-Філадельфія, Осип, бувши ще гімназистом, належав до Маріїної Дружини в Бережанах і залюбки служив при вівтарі.

Живучи постійно в Бережанах, Осип добре пізнав окупаційну польську владу, всі кривди, яких зазнавав український народ, соціальні й політичні несправедливості, експлуатацію, терор, кримінали і тортури над провідним елементом громадського й політичного життя. Все це в душі Осипа загоєвало бажання відплати.

Може найбільш рідкісним фактором у формуванні характеру і світогляду Осипа була приналежність його до молодих літ до Юнацтва ОУН.

Збагнувши, що тільки така організована формація, як ОУН, є найкращим форумом для служіння українській визвольній справі, склав він приречення ОУН і поринав у вир революційної боротьби.

З початком „другої світової війни“ Осип, перебуваючи на керівних постах Юнацтва ОУН, виявив незвичайні здібності зацікавлювати широкі кола сільської молоді ідеями Організації. У великій мірі сприяли в цьому йому широкі зв'язки з шкільними товаришами. Здається, не було села на Бережанщині, що його не відвідав би Осип. Не було юнака, який не чув би його запального слова. Не було людини, який не було б відоме прізвисько — Осип Дяків.

Закінчивши гімназію з відзначенням, почав Осип студії філософії у Львові, але вже 20-го вересня 1940 р. більшовицького арештували і вивезли спочатку до тернопільської тюрми, а потім до Бердичева.

Про період ув'язнення Осипа Горногого, про зв'язки з методами допитів в НКВД і про власні переживання описує його батько Василь Дяків у книжці „Діла і Чини“.

З інвазією гітлерівської Німеччини на Совєтський Союз Осип щасливо вийшов з підпаленої більшовицької тюрми в Бердичеві і, хоч

фізично докраю знесиленний, вже в дорозі додому, поринув знову в організаційну роботу, виголошуючи патріотичні промови, закликаючи до відбудови власної державності, що й проголосив Актом 30-го червня 1941 р. Українське Державне Правління з прем'єром Ярославом Стецьком на чолі.

Повернувшись в рідну Бережанщину, Осип дістав дозвіл працювати в Окружком Осередуку Пропаганди ОУН.

У той час Бережанщина, як і доволі інші повіти, прилегла до вшанування полягалих героїв Визвольних Змагань, жертв більшовицького терору і державних постатей українського народу. Майже в кожному селі була виспана символічна могила в їх честь.

Надзвичайно маркантим, можна сказати стихійним, було посвячення могили на горі Лисині в честь Українських Січових Стрільців, які згинули в бою з більшовиками в 1916 році. Участь в ньому взяла понад дві тися-

чі організованої молоді і тисячі маси народу із 75 священниками та деканом С. Ващинським, які відправили панахиду і Службу Божу.

Згадує про це „Свободу“, що саме із тієї могили промовляв між іншими тоді 20-літній Осип Дяків-Горновий від ОУН.

Осип Дяків-Горновий, крім праці в Окружком Осередуку Пропаганди, кожному вільну годину використовував, заочно студіюючи журналістику на УТГІ в Подєбрадах.

З хвилиною, коли Українське Державне Правління з прем'єром Ярославом Стецьком було заарештоване німцями, коли виявилося дійсне відношення гітлерівської Німеччини супроти України, ОУН переставала на нові рейки, підготовляючи до відкритої боротьби на два фронти — проти більшовицької Москви і „визвольників“ із Заходу.

Почали творитися відділи самооборони, які з часом (Закінчення на стор. 3-й)

ЮЛІЯ ГОЛОВАТА — швачка в дитинстві.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В ГАРВАРДІ...

(Закінчення із стор. 1-01)

раїнського семінару в бібліотеці Вайднер.

Проф. О. Прицак, який вже від рана клопотався приїждженими гостями та який безпосередньо перед нарадами закінчив третю — і останню цього дня — туру оглядин виставки в бібліотеках Гоутон і Вайднер, поінформовав про стан праці українознавчих судій та програму в наступному семестрі. Він закликав усіх членів Наукової Ради допомогти розв'язати українських студій в Гарварді, що — згідно з правилами — є головним завданням Ради.

Проф. Ярослав Білінський, секретар Ради, зreferував ряд заваг і пропозицій, висловлених листовою деякими несприятливими членами Ради. В дискусіях взяли участь всі присутні члени: проф. Володимир Стойко, проф. Олег Федішин, проф. Мирослав Грецишин, мгр І. Кобаса, як рівнож професори Прицак і Білінський та гості з Канади проф. Богдан Воцирський. На запит присутніх редакторів Роман Рахманіог та Зенона Сняжана відповідала після формального замкнення наради проф. О. Прицак. Члени Ради висловили потребу поміщення інформаційних статей, заміток, тощо про українські студії в Гарварді в американських та канадських наукових журналах та публікаціях, споріднених з українськими студіями дисциплін. Завважено, що навіть найменші згадки викликають зацікавлення студій серед американських науковців. Це відноситься і до інформації поміщуваних в щоденній пресі та журналах.

Члени висловили потребу включення до Наукової Ради ФКУ представників українських наукових установ, особливо знавців української історії, літератури, тощо. Потреба стипендій наявна, говорив проф. Прицак, при високих коштах студій, з однієї сторони, та наших старань виконати в Гарварді молодих українських науковців. Під цю пору, в рамках високим коштом студій спеціалізується 12 студентів, при чому 7 над докторськими дисертаціями. На літні курси в 1971 році вже зголосилося 47 студентів. Треба сподіватися більше. Проф. Прицак відмінив появу першого числа квартального журналу „Резенція“, що його редагують самі студенти.

Рада в загальному розглянула можливість скликання ширшого наукового з'їзду для рекламізації поодиноких аспектів історії Східної Європи.

В цілях популяризації студій та ФКУ, Рада ринила вислати відповідні з-поміж своїх рядів до поодиноких громад, студентських товариств, тощо. Цим ресортом займається проф. Федішин з Нью-Йорку.

Рівнож присутніми на нарадах були: проф. Олександр Домбровський та кореспондентка „Голосу Америки“, Ада Кулик.

На спільній вечері

Справжній „Український День“ в Гарварді закінчено спільною вечерою в професорському клубі Гарварду. Відкрив цю зустріч при спільній трапезі господар цих Днів д-р Іван Дідюк, а мовити провів, благословляючи трапезу, о. Степан Чомко, в привітності о. Дидюка та о. прот. М. Пахолок. Майстром церемонії був мгр Богдан Тарнавський, який представив багатьох гостей та детально проводив програму. Під час вечері коротко промовляли: докторант українських студій в Гарварді Григорій Гривович, мгр Михайло Коринський, о. прот. Мiron Пахолок, проф. д-р

Омельян Прицак, головна рада УНСОУ д-р Анна Чодик, яка вітала з'їзд від цієї установи, голова Української Студентської Громади в Бостоні Леся Струж, яка передала від цієї Громади 370.00 дол. на ФКУ, ред. д-р Роман Рахманіог, ред. А. Драган та, на закінчення, член Гарвардського Комітету українських студій проф. д-р Ігор Шевченко, який — між іншим — ствердив, що завдяки українським студіям в Гарварді та українській громаді, яка ці студії підтримує, українське знавство перетворилося з до недавньої „екзотики“ в серйозну ділянку науки.

Український Бостон під знаком з'їзду в Гарварді

Хоч наради IV З'їзду ФКУ формально закінчилися ще в суботу вечором, неділя в українському Бостоні все ще стояла під знаком з'їзду. Делегати, гості та студентська молодь взяли численну участь в Богослуженнях в обидвох українських церквах, де темою проповідей була справа української науки в Гарварді. О. Чомко — як і о. Пахолок, великий ентузіаст українськостудій в Гарварді — перевів паралельно у своїй проповіді поміж двома найкращими справами нашого часу — помісність Української Католицької Церкви та помісність української науки. Конечність встановлення Інституту Українськостудій в Гарварді наголошував рівнож о. Пахолок у своїй промові під час бенкету з нагоди храмового свята церкви св. Андрія. Учасники з'їзду, на чолі з проф. О. Прицаком, мгр С. Хемичом та студентами були гостями щедрих парадів св. Андрія під час поплудневого святкування.

УКРАЇНСЬКА ГРАМАТИКА

Проф. Яр Славутин з Альбертського університету приготував новий англійський підручник для студентів університету та самоосвіти „Нормативна українська граматика“ — Standard Ukrainian Grammar. У цьому, шостому з черги підручнику (попередні були написані для шкіл і студентів різних курсів) подано повний огляд української граматики й правопису — згідно з сучасними вимогами.

Висліди змагань

українських футбольних клубів

„Тризуб“, Філадельфія, канського СК в минулому переміг високим вислідом 5:0 місцеву дружину „Джерман“ Гангеріанс“ у фінальних змаганнях східної Пенсильвенії в циклі гор за футбольний чемпіонат і Чашу ЗСА.

УСК НЬЮ ЙОРК здобув цінну перемогу 2:0 над дружиною „Грецько-Амери-

25 ЛІТ ХОДИЛИ ПО БОМБИ

У м. Севастополі, на великій площі „Ушакова“, біля готелю „Україна“ й ін. житлових великих будинків робітники знайшли 500-кілограмову фугасну авіаційну бомбу німецького виробу. Матроси В. Березний, А. Перепеченов і лейт. В. Рубченко відірвали її руками й знескодили два підірвані механізми. Бомбу відвезли за місто й зірвали. Це була, за повідомленням, „Правди“ з 4 грудня, „одна із тисяч фашистських бомб знескоджених відважними саперами після війни „Варто підкреслити, що знескоджувати такі бомби посилюють переважно тільки українці та що ніколи немає повідомлень про знайдені советського виробу бомб чи набоїв, лише німецькі.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Business Opportunity

SANDWICH SHOP DIAMOND CENTER

185 Canal St., New York City
Hours 9-4, 6 days, \$4,000 total price.
226-9872, between 1-3 P.M.

HOUSEPARENTS

HOUSE PARENTS

To care for pre-adolescent children in community setting. Live in attractive rentfree apartment on premises. Exp. pref'd — but not necess. Salary open. Excellent benefits. Contact Mr. C. Schulze: Cardinal McCloskey School & Home 212 993-7700 or 914 948-6565

НЕ ТРЕБА ДОВГО ЧЕКАТИ

ЗАКІНЧИТЕ ЦЕ СЬОГОДНІ
Д-р Н. МІЛЛЕР
3 ІЛЛЯ

J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND # 6.
а вже за кілька годин, а най-далше сподіюючись на поштову доставку.

Ця вілла дуже скоро і є дуже помітно в сучасних будівлях: класи, мохливі, замір, несприятливі, газ, відбавляти, забороти, газ, біли у криках і інші недомогливі. Ціна однієї пачки \$10.00, а якщо хочете для своїх приятелів, тоді 3 пачки тільки — \$20.00.

Якщо Ви незадоволені результатом 24-48 годин, поверніть пачку, а гроші будуть Вам негайно повернені. Пишіть зараз, долучуючи чек або моні ордер на адресу: THE MILLER CO., INC. Dept. 41 790 Broad Street, Newark, N.J.

ПОВІДОМЛЕННЯ!

КРАМНИЦЯ Романа Іваницького (Delto Sportswear)

Мас на складі: Різномоді імпортівані светери — жіночі, мужеські і дитячі • італійські дощовики • хустки і шалі • блузочки • костюми • капці • панчохи • скарпетки • шкіряні куртки • імпортована з Німеччини жіноча спідня білизна.

УКРАЇНСЬКІ ДРУКОВАНІ ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, СЕРВЕТКИ та МАТЕРІАЛИ НА МЕТРИ.

Нитки Д.М.Ц., Юта і панама.

Великий вибір кераміки.

Roman Iwanicky (DELTO SPORTSWEAR CO.)

136 FIRST AVENUE NEW YORK, N.Y. 10009 (Bet. 8th & 9th St.) Tel.: 228-2266

ЦІННИЙ ДАРУНОК

передплата „СВОБОДИ“ для Ваших Рідних, Приятелів та Знайомих

Річна передплата 18.00 доларів

Замовлення, залучуючи чек або моні ордер слати

„Svoboda“

81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Ціна: 15.00 дол. з пересилкою. Замовлення і належність (тільки чеки або поштові перекази) слати до:

СВОБОДА
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

ВОЛОДИМИР ГІЛЕВИЧ, член УНС Відд. ч. 25 Т-на Свобода в Джерал Ситі, Н. Дж., номер 1-го грудня 1970 р. на 71 р. ж. Нар. в Кутах, пов. Косів, Україна, і став членом УНС в 1959 р. Похорон відбувся 3 грудня 1970 р. на цвинтарі Evergreen в Елізабет, Н. Дж.

Вічна Пам'ять! Управ.

LIJANNA KATRISHIN, членка УНС Відд. ч. 65 Б-на Свобода в Джерал Ситі, Н. Дж., номер 10 грудня 1970 р. на 44 р. ж. Нар. в Елізабет, Н. Дж., і стала членкою УНС в 1929 р. Похорон відбувся 3 грудня 1970 р. на цвинтарі св. Михайла в Терріллі, Конн.

Вічна Пам'ять! А. Сміт, секр.

FRANK H. BUGRYN, член УНС Відд. ч. 390 Т-на І. Франка в Брістолі, Конн., номер 30 грудня 1970 р. на 77 р. ж. Став членом УНС в 1942 р. Похорон відбувся 3 грудня 1970 р. на цвинтарі св. Михайла в Терріллі, Конн.

Вічна Пам'ять! П. Бугрин, секр.

ПРОВЕДІТЬ СВЯТОЧНО РОДИННО, ВЕСЕЛО, СПОКІЙНО РІЗДВЯНІ СВЯТА НА СОЮЗІВЦІ!

В четвер, 24-го грудня 1970 року
Свята Вечеря
з ТРАДИЦІЙНИМИ 12-ма СТРАВАМИ

В четвер, 31-го грудня 1970 року
Зустріч Нового Рону
Грас оркестра „Союзівки“ під кер. І. БІСКУПІ
НОВОРІЧНА ВЕЧЕРЯ тільки на замовлення.

У середу, 6-го січня 1971 року
Свята Вечеря
з ТРАДИЦІЙНИМИ 12-ма СТРАВАМИ

Замовлення слати:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonskon, N.Y. 12446
Tel.: (914) 626-5641

Name
Address

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ на СВ. МИКОЛАЯ під ЯЛИНКУ с Студійна (Колежова) Грамота УНСОУ

ЯКА ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ І ВУКАМ НАЙВАЖЛИВІШЕ: ВИСОКІ СТУДІЇ, ЯКІ ВІДКРИЮТЬ ІМ ДВЕРІ ДО ЩАСЛИВОГО І УСПІШНОГО ЖИТТЯ.

141 2nd Avenue, New York City Tel.: 475-7430. — Вислано ПЛАНКИ з ОДЯГОМ „ХАРЧАМА“ в УКРАЇНУ 1-го до СССР. Рівнож приймаємо замовлення на мотоцикли, холодильники, телевізори і машини до праці. Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30 — 6:00 веч., в неділю від 10-2 по пол.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГолошення СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ“

Адміністрація „СВОБОДИ“ повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, воно й в цьому році призначить окремі спільні збільшені Різдвяного числа на оголошення традиційних святкових привітів і побажань.

ЦІНИ ОГолошення:

1 палів через 1 шпальти	...	\$ 3.00
1 палів через 2 шпальти	...	5.00
2 палів через 2 шпальти	...	10.00
3 палів через 2 шпальти	...	15.00
4 палів через 2 шпальти	...	20.00
5 палів через 2 шпальти	...	25.00
6 палів через 2 шпальти	...	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загальне нашої Громади використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдалших закутках світу, куди навіряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ“ та відповідний зміст збільшеного святкового числа, надають таким побажанням окремої вартості і значення.

ОГолошення ПРИЙМАЄТЬСЯ:

до ЧИСЛА за новим стилем до 15-го ГРУДНЯ 1970 року за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1970 року

При замовленні, прошу зазначувати на котрі РАЗОМ з ГРОШЕВЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

„СВОБОДА“

83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ARKA Company DEPARTMENT STORE 48 E. 7th St. Tel. GR 3-3550. New York 10003 Зелюється Різдвяний сезон. В Арді вже можна замовити: кутю, мак, гриби, мед, святкові картки, календарі на 1971 рік.

Різне

Українське Вислано Внор

ROMAN PARCEL SERVICE

141 2nd Avenue, New York City Tel.: 475-7430. — Вислано ПЛАНКИ з ОДЯГОМ „ХАРЧАМА“ в УКРАЇНУ 1-го до СССР. Рівнож приймаємо замовлення на мотоцикли, холодильники, телевізори і машини до праці. Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30 — 6:00 веч., в неділю від 10-2 по пол.

ПОДРУЖЖЯ

Жінка до загаль. домаш. праці, мужина до праці в малім городі і дрібних робіт. Чоловік може працювати на повний час поза домом. Приват. дім в Понкерсі. Платня + гарний 3 1/2 км. апартамент. Тел. (914) YO 5-7935 або (914) YO 3-5170

ШЕВЧЕНКОВІ ДУМИ І ПІСНІ

Анг. і укр. тексти

Ціна 80 центів

„СВОБОДА“

Jersey City, N.J. 07303

81-83 Grand Street

Купуйте в підприємстві, які оголошують в „Свободі“!

Funeral Directors

Theodore WOLININ, Inc.

Директор Похоронного Завдання 128 East 7th Street NEW YORK, N.Y. 10009 Tel.: GR 5-1437 СОЛІДНА ОБСЛУГА

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

Контрольована температура. Модерна камілія до ужитку ДАРОМ.

PETER JAREMA

129 EAST 7th STREET NEW YORK, N.Y.

ORegion 4-2568

SINKOWSKY FUNERAL SERVICE

2844 Westchester Avenue NEW YORK, N.Y. 10461 Tel.: 863-2475

Директор

НОСІФ СЕНКОВСЬКИЙ

Завідус плануваним похороном в каплиці, похоронів в кожній районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

НОВАЛЬЧИН FUNERAL HOME

Completely AIR CONDITIONED

Займається Похороном в стейті NEW JERSEY.

Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і вночі.

WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager

129 Grand Street (cor. Warren Street)

Jersey City, N.J. 07302

HEnderson 4-5131

Our door is always open

Each of North Jersey National's 13 offices is an active car purchase financing center in its area. Credit life insurance available if desired. Call us today.

FAST CONFIDENTIAL SERVICE PAYMENTS TO SUIT YOU CALL 434-4800

NORTH JERSEY NATIONAL BANK
JERSEY CITY — BAYONNE — HOBOKEN — UNION CITY — WHITMAN — GUTTENBERG — NORTH BAYONNE

ЦІННИЙ ДАРУНОК передплата „СВОБОДИ“ для Ваших Рідних, Приятелів та Знайомих

Річна передплата 18.00 доларів

Замовлення, залучуючи чек або моні ордер слати

„Svoboda“

81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6478. З гелікоптером прибув поручник Клі

Гей, Тарзане! Ми стаємо швидко цивілізованими! Га, може швидко перестану ходити, а плістиму через небо швидко-швидко, небес ою машиною.

Добра робота, поручнику Клі. Я щасливий, що генерал Гас вислав тебе! Пане, твій радіосигнал прийшов дуже сильно! Я не мав труднощів прибути сюди. Який у вас клопіт? Масмо нещасливий випадок з дуже важливою особою. Доктор Доміні! Медсестра Наомі! Це моя улюблена пасажирка! Сьогодні мій щасливий день.